**Jadwiga Andrzejewska**

Data urodzenia: 30 marca 1915

Miejsce urodzenia: Łódź

Data śmierci: 04 października 1977

Miejsce śmierci: Łódź

Rodzice: Katarzyna Ludwicka, Józef Andrzejewski

Profesja: aktorka

Słowa kluczowe: aktorstwo, teatr, film, II wojna światowa, armia Andersa

## Biogram[1]

Jadwiga Andrzejewska urodziła się 30 marca 1915 r. w Łodzi w rodzinie Józefa Andrzejewskiego i Katarzyny Ludwickiej. Jej ojciec był pracownikiem fizycznym – najpierw prawdopodobnie w jednej z łódzkich fabryk, a potem w Teatrze Polskim. Jej matka jednocześnie zajmowała się domem i dorabiała jako praczka w tym samym teatrze. Mieli jedenaścioro dzieci. Pięcioro dożyło dorosłości, sześcioro zmarło w dzieciństwie.

Jadwiga od najmłodszych lat wychowywała się w teatrze. Również od najmłodszych lat pojawiała się w przedstawieniach. Z początku były to sceny, w których potrzebny był udział dziecka, ale z wiekiem zaczęła występować w coraz bardziej znaczących rolach. Pierwsza wzmianka o niej w recenzji teatralnej pochodzi z 1923 r. Momentem zawahania był dla niej rok 1932, kiedy to straciła obiecaną jej wcześniej rolę i na krótko podjęła pracę gońca w składzie materiałów papierniczych. Trwało to jednak krótko, ponieważ została zaproszona przez Karola Adwentowicza do Teatru Kameralnego w Warszawie. Przełomowym momentem była rola w przedstawieniu „Dziewczęta w mundurkach", po której pojawiły się kolejne propozycje ról teatralnych, ale także i filmowych. Po raz pierwszy pojawiła się filmie w 1933 r. w ekranizacji „Dziejów grzechu". Jej najbardziej znaną i chwaloną przez krytykę rolą była Jadzia w „Wyroku życia". Potem zagrała także w takich filmach, jak „Wierna rzeka", „Ada! To nie wypada" i „Papa się żeni". Występowała również na licznych scenach kabaretowych i w audycjach radiowych. W okresie międzywojennym była jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci kultury Rzeczpospolitej.

[1] Praca naukowa dofinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki" nr projektu NPRH/F/SP/0086/2024/13, kwota dofinansowania 1 119 240, 00 zł., całkowita wartość projektu 1 119 240, 00 zł.".

Po ataku III Rzeszy na Polskę wraz z wieloma innymi artystami opuściła Warszawę i udała się do Lwowa, gdzie podjęła pracę w tamtejszym Teatrze Miniatur, który utrzymywał się mimo terroru i cenzury. Teatr został wysłany na dwa turneé po Związku Sowieckim. Podczas drugiego, w 1941 r., aktorzy trafili do powstającej w Buzułuku armii generała Władysława Andersa. Andrzejewska opuściła ZSRR i udała się na Bliski Wschód wraz z siłami polskimi. Występowała tam, często „pod gołym niebem", w czołówkach teatralnych formujących się dywizji, a potem w powstałym z ich połączenia Teatrze Dramatycznym 2. Korpusu Polskiego. Tam też poznała rotmistrza Jerzego Dobrzynieckiego, z którym miała córkę Barbarę (ur. 18.12.1943). Po wojnie rozstała się z Dobrzynieckim, udał się on do Argentyny. Andrzejewska wraz z córką wróciła do Polski. Po początkowej nieufności ze strony socjalistycznych władz została przez nie doceniona. Zamieszkała na stałe w Łodzi i aż do śmierci pracowała tu w teatrach, a także w przemyśle filmowym, którego Łódź stała się ośrodkiem.

Zmarła w 1977 r. i została pochowana na łódzkim cmentarzu.

**Bibliografia**

**Źródła:**

Archiwum prywatne Barbary Kaczmarskiej.

Adwentowicz K., *Wspominki*, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1960.

**Opracowania:**

Włodek R., *Filmowa Łódź Jadwigi Andrzejewskiej*, „Images", 2017, t. 20, nr 29, s. 179–202.

Włodek R., *Jadwiga Andrzejewska na scenie i ekranie*, Kraków-Warszawa: Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, 2019.